

EUROOPA KESKPANK
PANGANDUSJÄRELEVALVE

Juhend

kohapealsete kontrollide ja
sisemudelitega seotud uurimiste kohta

BANKENTOEZICHT

Juuli 2017

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Sisukord

Kohapealsete kontrollide ja sisemudelitega seotud uurimiste läbiviimine	2
1 Kontrollide üldine raamistik	4
1.1 Oluliste krediidasutuste järelevalve korraldus	4
1.2 Kontrollidega seotud otsuste tegemine	6
1.3 Kontrollide eesmärk	6
1.4 Kontrollide sõltumatus	7
1.5 Missioonijuhi roll	7
1.6 Kontrollirühma koosseis	8
1.7 Koostöö	8
2 Kontrolliprotsess	9
2.1 Kontrolliprotsessi etappide ülevaade	9
2.2 Kontrolliprotsessi peamiste etappide kirjeldus	9
2.3 Kontrolli tulemused	14
3 Kontrollide tegemisel kohaldatavad põhimõtted	18
3.1 Kontrollirühma järelevalve- ja kontrollivolitused	18
3.2 Kontrollirühma tegevus	19
3.3 Kontrollitavate juriidiliste üksuste õigused ja järelevalveametnike ootused	21
3.4 Kontrollimisel kasutatav keel	24

Kohapealsete kontrollide ja sisemudelitega seotud uurimiste läbiviimine

Sissejuhatus

Vastavalt nõukogu 15. oktoobri 2013. aasta määrusele nr 1024/2013 (**ühtse järelevalvemehhanismi määrus**)¹ teeb Euroopa Keskpank (EKP) järelevalvealuste üksuste üle kohapealset ja kaugjärelevalvet, mis koos aitavad tagada nende üksuste tegevuse üksikasjaliku ja põhjaliku analüüsi. Ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 12 kohaselt tehakse kohapealset järelevalvet **kohapealsete kontrollide** või **sisemudelitega seotud uurimiste** (edaspidi „**kontrollid**”) kaudu. Kohapealsed kontrollid hõlmavad riskide, riskikontrollimeetmete ja juhtimise põhjalikku uurimist, samal ajal kui sisemudelitega seotud uurimised hõlmavad omavahendite nõuete arvutamiseks kasutatavate sisemudelite põhjalikku hindamist, käsitledes eeskätt meetodikat, majanduslikku otstarbekust, riske, riskikontrollimeetmeid ja juhtimist. Mõlemat liiki kontrolle tehakse vastavalt eelnevalt kindlaks määratud ulatusele, ajakavale ja ressursidele. Kontrolli tulemusena koostatakse aruanne, mis sisaldab leidude üksikasjalikku ülevaadet.

EKP avaldab käesoleva, ühtsesse järelevalvesüsteemi kuuluvate **riiklike pädevate asutuste** abiga koostatud juhendi oma läbipaistvuspoliitika raames. Juhendi eesmärk on luua kasulik alusdokument järelevalvealustele üksustele ja teistele juriidilistele isikutele, kelle üle EKP on otsustanud teha kohapealset kontrolli. Ühtlasi peaks see abistama kohapealset kontrolli tegevaid kontrollirühmi nende töös. Juhend hõlmab kogu kontrolliprotsessi alates kontrolli tegemise otsusest kuni järeletapini ning selles sätestatakse parimad tavad, mida kontrollitavad üksused ja kontrollirühmad peaksid järgima. See ei hõlma ühiste järelevalverühmade tehtavaid sisemudelitega seotud uurimisi, mida ei viida läbi kohapealsete kontrollidena vastavalt ühtse järelevalvemehhanismi määruse artiklile 12.

Juhend puudutab kontrolle, mida viiakse läbi i) **olulistest krediidasutustes**², ii) **vähem olulistest krediidasutustes**, juhul kui EKP otsustab kasutada nende puhul otse kõiki asjaomaseid järelevalvevolitusi³, ning iii) teiste juriidiliste üksuste puhul, kes kuuluvad kontrollide kohaldamisalasse, sest neil on järelevalvealuse üksusega ärisuhe. Kõikidel juhtudel kasutatakse terminit „**kontrollitav/kontrollitud juriidiline üksus**”. EKP sekkub eelkõige:

¹ Nõukogu määrus (EL) nr 1024/2013, 15. oktoober 2013, millega antakse Euroopa Kesk pangale eriülesanded seoses krediidasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT L 287, 29.10.2013, lk 63).

² Nagu on määratletud ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 6 lõikes 4. Kontrolle tehakse vastavalt sama määruse artiklile 12.

³ Vastavalt ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 6 lõike 5 punktile b.

- ühtses järelevalemehhanismis (**SSM**) osalevates liikmesriikides (edaspidi „osalevad liikmesriigid”) riiklike pädevate asutuste abiga;
- ühtses järelevalemehhanismis mitteosalevates Euroopa Liidu (EL) liikmesriikides (edaspidi „mitteosalevad liikmesriigid”);
- kolmandates riikides.⁴

Käesolev juhend ei ole siiski õiguslikult siduv dokument ega asenda asjakohastes kohaldatavates Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud õigusnõudeid. Kui kõnealustes ELi õigusaktides ja käesolevas juhendis esineb lahknevusi, on esimuslikud õigusaktid.

Juhend ei hõlma kontrolle valdkondades, mis ei kuulu ühtse järelevalemehhanismi reguleerimisalasse. Eriti kehtib see tarbijakaitse ning rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitlusega seotud valdkondade kohta, mis jäävad iga osaleva liikmesriigi vastutusele.

Juhend koosneb kolmest jaost:

- 1. jagu: üldine raamistik;
- 2. jagu: kontrolliprotsess;
- 3. jagu: kontrollide tegemisel kohaldatavad põhimõtted.

⁴ Vt lisateave punktis 1.7 (Koostöö).

1 Kontrollide üldine raamistik

1.1 Oluliste krediidiasutuste järelevalve korraldus

Alates 2014. aasta novembrist vastutab EKP oluliste krediidiasutuste otsese järelevalve eest vastavalt ühtse järelevalvemehhanismi määruse artiklile 4 ning EKP 16. aprilli 2014. aasta määruse nr 468/2014 (**ühtse järelevalvemehhanismi raammäärus**)⁵ artiklitele 43–69.

1.1.1 Olulistes krediidiasutustes tehtavate kontrollidega seotud peamised sätted

Peamised sätted, mis puudutavad kontrollide läbiviimist olulistes krediidiasutustes, põhinevad järgneval kolmel dokumendil:

- ühtse järelevalvemehhanismi määrus, eelkõige selle artikkel 12;
- ühtse järelevalvemehhanismi raammäärus, eelkõige selle artiklid 143–146;
- 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36EL (kapitalinõuete direktiiv (**CRD IV**)⁶), eelkõige selle artikli 65 lõike 3 punkt c ning artiklid 53, 97 ja 99.

1.1.2 Järelevalvenõukogu roll

Järelevalvenõukogu on EKP-sisene organ, kes vastutab EKP-le antud pangandusjärelevalve ülesannete kavandamise ja täitmise eest. Eelkõige on järelevalvenõukogule usaldatud ülesanne koostada järelevalveotsuste terviklikud eelnõud, mille EKP nõukogu võtab vastu vastuväidete mitteesitamise menetlusega vastavalt ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 26 lõikele 8 ja Euroopa Keskpanga kodukorra artiklile 13g.2.

Nagu on ette nähtud ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 12 lõikes 3 ja ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artiklis 143, viiakse kõik kontrollid läbi EKP järelevalveotsuse põhjal.

⁵ Euroopa Keskpanga määrus (EL) nr 468/2014, 16. aprill 2014, millega kehtestatakse raamistik Euroopa Keskpanga ja riiklike pädevate asutuste vaheliseks ning riiklike määratud asutustega tehtavaks koostööks ühtse järelevalvemehhanismi raames (ühtse järelevalvemehhanismi raammäärus; ELT L 141, 14.5.2014, lk 1).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/36/EL, 26. juuni 2013, mis käsitleb krediidiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

1.1.3 Ühiste järelevalverühmade roll

Iga olulise krediidasutuse järelevalve läbiviimiseks määratakse **ühine järelevalverühm**. Järelevalverühmade moodustamine ja nende koosseisu kindlaksmääramine on usaldatud EKP-le. Iga ühine järelevalverühm koosneb EKP ja riiklike pädevate asutuste järelevalvespetsialistidest ning seda juhib **ühise järelevalverühma koordineerija**, kes töötab EKP peadirektoraadis, mis vastutab oluliste krediidasutuste mikrotasandi usaldatavusjärelevalve eest. Ühise järelevalverühma koordineerijat abistavad asjaomaste riiklike pädevate asutuste töötajatest allkoordineerijad.

Ühine järelevalverühm toetab kohapealset tegevust muu hulgas sellega, et i) koostab **järelevalvealase kontrolliprogrammi**, mis hõlmab kontrole⁷, ii) suhtleb kontrolli vältel kontrollirühmaga ning iii) koostab kontrollileidude põhjal soovitusel või koostab / aitab koostada otsuste eelnõud⁸ ning jälgib hiljem parandus- ja järelevalvemeetmete rakendamist.

Ühiste järelevalverühmade koosolekud pankade tööruumides ja järelevalvekülastused, mida ühised järelevalverühmad teevad oma üldise järelevalvefunktsiooni raames (nt konkreetse teema põhjalik läbivaatamine kontrollitavate juriidiliste üksuste tööruumides mitme päeva vältel), ei ole kontrollid ja neid käesolev juhend ei hõlma.

1.1.4 EKP roll kontrollide tegemisel

Kontrollide eesmärk on täiendada pidevat järelevalvet. Ühtne järelevalvemehhanism saab krediidasutuste kohta põhjalikke teadmisi ühelt poolt pideva järelevalve kaudu, mis tugineb eeskätt krediidasutuste esitatud teabele, ja teiselt poolt kontrollide kaudu, mille abil hinnatakse muu hulgas pideva järelevalve tegemiseks kasutatava teabe täpsust.

Mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadi asjaomased osakonnad vastutavad tihedas koostöös riiklike pädevate asutustega kontrollide pideva jälgimise eest ja tagavad, et kõikide kontrollide tegemisel järgitakse ühtseid kvaliteedistandardeid. Selle eesmärgi saavutamiseks teevad nad tihedat koostööd ühiste järelevalverühmade ja riiklike pädevate asutustega (eelkõige horisontaalsete funktsioonidega, mis vastutavad kontrollide ja sisemudelitega seotud töö eest).

⁷ Kohapealsete kontrollidena läbi viidavaid sisemudelitega seotud uurimisi algatavad tavaliselt krediidasutused, esitades sisemudeli heakskiitmiseks taotlusdokumendid.

⁸ Enamik sisemudelitega seotud uurimisi lõpeb otsuse eelnõu koostamisega. Üldiselt koostab sisemudeleid käsitlevate otsuste eelnõud EKP sisemudelite osakond. Ühine järelevalverühm vaatab otsuse eelnõu läbi enne selle esitamist järelevalvenõukogule. Kontrolli tulemuste üksikasjade kohta vt alapunkt 2.3.1.

1.2 Kontrollidega seotud otsuste tegemine

Kooskõlas kapitalinõuete direktiivi artikliga 99 otsustatakse kontrollide läbiviimine tegevuskava raames, mis võetakse vastu vähemalt kord aastas ja mida kohandatakse aasta vältel. Kontrollide viiakse läbi EKP järelevalveotsuse alusel, milles määratakse kindlaks kontrolli ese ja eesmärk⁹.

1.3 Kontrollide eesmärk

Kontrolli eesmärk on põhjalikult analüüsida erinevaid riske, sisekontrollisüsteeme, ärimudeleid või juhtimist. Kontrollide tehakse eelnevalt kindlaks määratud ulatuses ja ajakava alusel¹⁰ kontrollitava juriidilise üksuse tööruumides. Vajaduse korral võib kontrolli ulatust ja ajakava siiski kontrolli käigus muuta. Täpsemalt on kontrollide eesmärk järgmine:

- uurida ja hinnata olemuslike riskide taset, olemust ja tunnuseid, arvestades ka konkreetse üksuse riskikäitumist;
- uurida ja hinnata kontrollitava juriidilise üksuse juhtimis- ja sisekontrolliraamistiku asjakohasust ja kvaliteeti, arvestades tema äritegevuse ja riskide olemust;
- hinnata kontrollisüsteeme ja riskijuhtimisprotsesse, keskendudes eelkõige selliste puuduste ja haavatavuste avastamisele, mis võivad mõjutada kontrollitava juriidilise üksuse omavahendeid;
- uurida kontrollitava juriidilise üksuse bilansikirjete kvaliteeti ja finantsseisundit;
- hinnata kontrollitava juriidilise üksuse ärimudelit;
- kontrollida panganduseeskirjade täitmist;
- hinnata kapitalinõuete arutamiseks kasutatud sisemudelitega seotud õigusnõuete täitmist (esialgne heakskiit, olulised muudatused, laiendused, kasutuselevõtt, vähem keeruliste meetodite alaline osaline kasutamine või nende juurde tagasipöördumine).

Kontrollid viiakse läbi ühtse järelevalvesüsteemi sees üldise järelevalveprotsessi osana. Vastavalt ühtse järelevalvemehhanismi toimimiseks vajalikele järelevalvepõhimõtetele peavad kontrollid olema:

- **riskipõhised**, rakendades üldtunnustatud põhimõtteid ja meetodeid, kuid seades esikohale püüdlused seal, kus kontrollitava valdkonna või tegevuse sees tajutakse kõrgemat riski või madalamat kontrollitaset;

⁹ Ühtse järelevalvemehhanismi määrase artiklid 9, 11 ja 12 ning ühtse järelevalvemehhanismi raammäärase artiklid 142 ja 143.

¹⁰ Vajaduse korral võib kontrolli ulatust ja ajakava kontrolli käigus laiendada.

- **proportsionaalsed**, olles kooskõlas kontrollitava juriidilise üksuse suuruse, äritegevuse ja riskiprofiiliga. Selle põhimõtte rakendamine lihtsustab ka ressursside tõhusat jaotamist;
- **sekkuvad**, kuna järelevalvemeetodite areng on eeldanud järelevalvetöötajatelt üha suuremat sekkumist, rohkem otsustusel põhinevaid hindamisi ning järelevalvealuste finantsasutuste riskiprofiilide ja äriiinide paremat mõistmist. Kontrollid on seejuures väga olulised, võimaldades järelevalvespetsialistidel kujundada vahetu kontrolli käigus kogutud väärtusliku teabe alusel põhjalikuma arusaama;
- **ennetavad**, vaadates praegustest või varasematest näitajatest kaugemale, et ette näha tulevasi negatiivseid tagajärgi;
- **meetmete suunatud**, tuues kaasa parandusmeetmete võtmise krediidiasutuse poolt kooskõlas tähtaegadega, mille järgimist jälgib ühine järelevalverühm.

Kontrolli konkreetset eesmärgid sõltuvad asjaomase krediidiasutuse ärimudelitest ja riskiprofiilist.

1.4 Kontrollide sõltumatus

Missioonijuht ja kontrollirühm tegutsevad ühisest järelevalverühmast sõltumatult, kuid teevad sellega koostööd. Kui järelevalveotsus kontrolli tegemise kohta on vastu võetud, vastutab selle elluviimise eest ainuisikuliselt missioonijuht, kelle eestvedamisel koostatakse kontrollirühma leidude põhjal aruanne.

1.5 Missioonijuhi roll

Vastavalt ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artiklile 144 määrab EKP kas enda või riikliku pädeva asutuse töötajate hulgast missioonijuhi, kelle ülesanne on juhtida kontrolli läbiviimist. Pidades silmas kohapealse ja kaugjärelevalve ülesannete lahususe põhimõtet, mille EKP on vastu võtnud, võib ühise järelevalverühma liige kuuluda küll kontrollirühma, kuid teda ei või määrata missioonijuhiks.

Missioonijuht on kontrolli käigus läbi vaadatavate teemade puhul kontrollitava juriidilise üksuse peamine kontaktisik. Missioonijuht juhib kontrollirühma, korraldab erinevaid kontrollietappe ja on ainus kontrollirühma liige, kes võib allkirjastada kontrolliaruande. Ta vastutab selle eest, et asjaomaseid EKP osakondi ja juhte hoitakse kursis missiooni edenemisega.

Juhul kui missioonijuht ei ole kättesaadav ja ta asendatakse, teavitab ühine järelevalverühm sellest võimalikult kiiresti kontrollitavat juriidilist üksust.

1.6 Kontrollirühma koosseis

Vastavalt ühtse järevalvemehhanismi raammääruse artiklile 144 vastutab EKP kontrollirühmade moodustamise ja koosseisu eest riiklike pädevate asutuste kaasabil.

Kontrollirühma võivad kuuluda EKP kontrollijad, kontrollitava juriidilise üksusega seotud osaleva liikmesriigi pädeva asutuse järevalveametnikud ja teiste riiklike pädevate asutuste järevalveametnikud, aga ka ühise järevalverühma liikmed ja teised EKP poolt volitatud isikud. Kontrollirühm võib kaasata ka väliskonsultante. Olenemata päritolust tegutsevad kõik rühmaliikmed missioonijuhil alluvuses.

EKP määrab kontrollirühma liikmed ametisse selleks, et viia kontrollitava juriidilise üksuse tööruumides läbi kõik vajalikud kontrollid¹¹.

1.7 Koostöö

EKP otsustatud kontrollide tegemisel võetakse arvesse koostöökorda ja -kokkuleppeid, mis on sõlmitud vastavalt asjakohastele kohaldatavatele õigusaktidele selle riigi järevalveasutustega, kus kontrollid läbi viiakse.

¹¹ Ühtse järevalvemehhanismi määruse artikli 12 lõige 1 ja ühtse järevalvemehhanismi raammääruse artikkel 143.

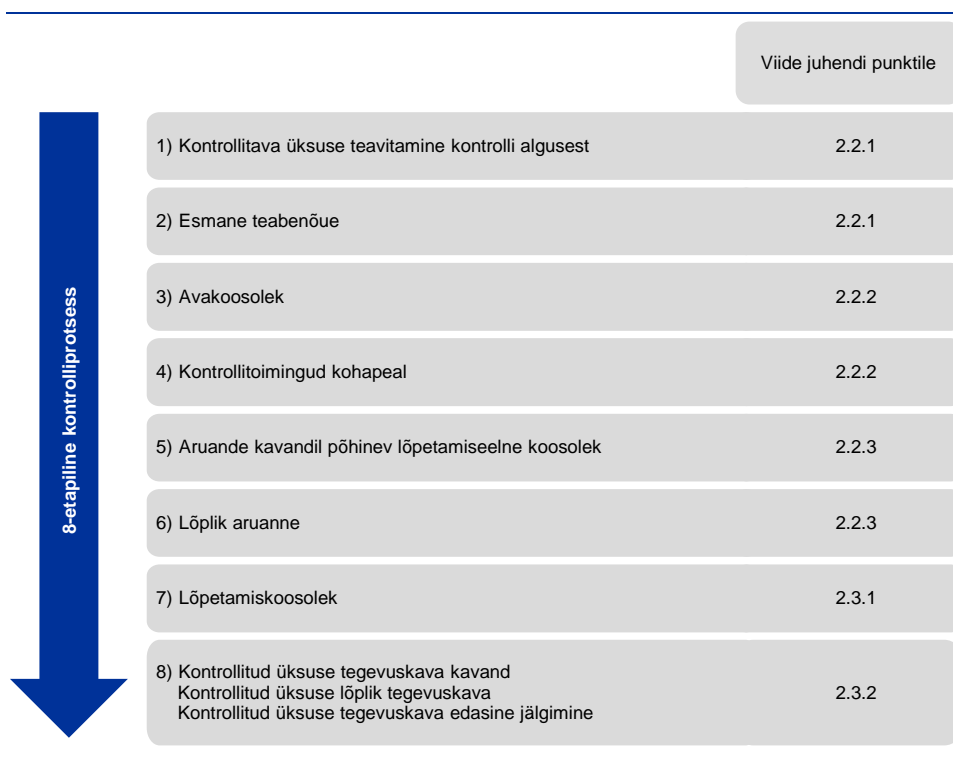
2 Kontrolliprotsess

2.1 Kontrolliprotsessi etappide ülevaade

Järgmisel joonisel on esitatud kontrolliprotsessi etapid, mida selgitatakse üksikasjalikumalt allpool.

Joonis 1

Kontrolliprotsessi etapid

2.2 Kontrolliprotsessi peamiste etappide kirjeldus

2.2.1 Ettevalmistusetapp

Kinnitamine

Ettevalmistusetapi alguses kinnitatakse kõigi osapoolte kättesaadavust ja valmisolekut. Kui kohapealsete kontrollide tegemisel on see alati pelgalt sisemine menetlus, siis sisemudelitega seotud uurimiste puhul võib olla ka vajalik kinnitada

kontrollitava juriidilise üksuse valmisolekut taotluse esitamiseks¹². Sellise valmisoleku hindamiseks võidakse korraldada kontrolli algusetapis esialgsed kohtumised kontrollitava juriidilise üksuse tööruumides. Kontrollitavat juriidilist üksust teavitatakse sel juhul EKP arvamusest, kas ta on valmis esitama ametlikku taotlust või mitte.

Kontrolli algusest teavitamine

Missioonijuht määratakse ametlikult EKP koostatud vastavasisulise kirjaga.

EKP teavitab kontrollitavat juriidilist üksust kontrolli algatamise otsusest (välja arvatud eriolukorrad, mida on nimetatud käesoleva juhendi alapunktis 3.3.1 „Õigus olla teavitatud kontrolli alustamisest“). See toimub tavaliselt mõned nädalad, kuid igal juhul vähemalt viis tööpäeva enne kontrolli määratud alguskuupäeva¹³, st viis päeva enne avakoosolekut.

Kontrollitavat juriidilist üksust teavitatakse kirja teel, mille EKP saadab kontrollitava juriidilise üksuse **tegevjuhile**. Kui kontrolli tehakse krediidasutuste grupis, mille emaettevõtja asub osalevas liikmesriigis, või kui kontrollitav juriidiline üksus on osalevas liikmesriigis asuva emaettevõtja tütarettevõtja, saadetakse teavituskiri üldjuhul emaettevõtjale, kes omakorda peab eelseisvast kontrollist teavitama asjaomaseid tütarettevõtjaid. Teavituskirjas on märgitud missioonijuhi nimi ja kontrolli ulatus.

Esmane teabenõue

Pärast teavituskirja saatmist ja enne avakoosolekut peaks missioonijuht teatama kontrollitavale juriidilisele üksusele kontrollis osalevate rühmaliikmete nimed ning saatma talle võimalikult aegsasti esmase teabenõude. Teabenõudes küsitakse teavet, mis on kontrollirühma hinnangul kontrolli lähtepunktina vajalik. Esmase teabenõude osana palub missioonijuht oma kontrollirühma kasutusse füüsilist ruumi koos kõikide kontrolli läbiviimiseks vajalike IT- ja suhtlusvahenditega (vt alapunkt 3.3.3 „Töötingimused“). Teabenõudes küsitakse muu hulgas infot organisatsiooni struktuuri ja kontrolli ulatusega seotud menetluste kohta ning muud vajalikku teavet (nt portfelliteavet sisaldavad andmelendid). Kontrollitaval juriidilisel üksusel võidakse paluda esitada esmases teabenõudes mainitud dokumendid või teave enne avakoosolekut, et koosolekul oleks võimalik neid vajaduse korral arutada. Kontrolli käigus nõutakse ka lisateavet.

¹² Välja arvatud juhul, kui sisemudelitega seotud uurimine käivitatakse ühtse järelevalvemehhanismi algatusel, mitte taotluse alusel, mille kontrollitav juriidiline üksus esitab heakskiidu saamiseks.

¹³ Ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artikli 145 lõige 1.

2.2.2 Uurimisetapp

Avakoosolek

Pärast seda, kui EKP on kontrollitavat juriidilist üksust eelseisvast kontrollist teavitanud, võtab missioonijuht ühendust üksuse asjaomase töötajaga, et kontrollida, kas teave, mis tuleb esitada enne avakoosolekut ja selle ajal, on kättesaadav. Ühtlasi vastab ta võimalikele teabenõuet puudutavatele küsimustele. Seejärel määrab missioonijuht kindlaks avakoosoleku kuupäeva. See koosolek tähistab kontrolli ametlikku algust.

Avakoosolek on kontrollitava juriidilise üksuse ja kontrollirühma esimene ametlik kohtumine. See toimub missioonijuhi korraldusel ja juhtimisel kontrollitava juriidilise üksuse tööruumides vähemalt viis päeva pärast kontrolli puudutava teavituskirja esitamist. Üldjuhul toimuvad kontrolli teostamise ajal kõik koosolekud kontrollitava juriidilise üksuse tööruumides (vt punkt 3.1 „Tööruumidele juurdepääsu õigus“).

Missioonijuht teavitab ühise järelevalverühma koordineerijat avakoosolekust. Avakoosolekul võivad osaleda ühise järelevalverühma koordineerija, teised ühise järelevalverühma liikmed ja mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadi asjaomase osakonna töötajad.

Tõhususe huvides tuleb avakoosoleku korraldamisel tagada piisav paindlikkus nii selle kestuse kui ka osalejate seisukohalt. Koosolekul peaks osalema kogu kontrollirühm, välja arvatud juhul, kui selle suurus või muud asjaolud seda ei võimalda.

Avakoosolekul tutvustab missioonijuht kontrollitava juriidilise üksuse juhtkonnale kontrollirühma, kirjeldab kontrolli eesmärke ja ulatust ning annab ülevaate selle etappidest, eelkõige esimeste kohtumiste kavandamisest. Avakoosolekul peaks osalema kontrollitava juriidilise üksuse kõrgema tasandi esindaja, st kas tegevjuht või juhatuse liige. Samuti võidakse koosolekul teatada uurimiste esialgne ajakava ja kestus.

Missioonijuht võib avakoosolekul paluda kontrollitaval juriidilisel üksusel kirjeldada üldiselt oma organisatsiooni struktuuri, ärimudelit, strateegiat, juhtimispoliitikat ja -korda ning peamisi protsesse kontrollitavates valdkondades. Ühtlasi võib missioonijuht paluda kontrollitaval juriidilisel üksusel nimetada iga valdkonna peamised kontaktisikud, kui see on asjakohane.

Kontrollitav juriidiline üksus peaks kasutama avakoosolekut, et saada vastused oma küsimustele kontrolli kohta. Kontrollirühm võib ka kasutada võimalust määrata tähtsajad puuduoleva nõutud teabe esitamiseks.

Töökava täideviimine

Pärast avakoosolekut alustab kontrollirühm kontrollitava juriidilise üksuse tööruumides uurimisi. Uurimisetapp koosneb küsitlustest ning menetluste, aruannete ja toimikute läbivaatamisest. Kogutakse tõendeid, et kindlustada kontrollijälje olemasolu kontrollirühma tuvastatavate puuduste puhul.

Erinevate kontrollimeetodite rohkuse tõttu ei ole järgmine loetelu ammendav.

- **Jälgimine, teabe kontrollimine ja analüüs:** eesmärk on kontrollida ja analüüsida juriidilise üksuse esitatud teavet ning jälgida sellega seotud protsesse. Seetõttu tuleb anda kontrollirühmale juurdepääs kogu nõutud teabele ja kõikidele asjaomastele IT-süsteemidele (vt alapunkt 3.3.3 „Töötingimused“).
- **Sihtrühmade küsitlused:** kohtudes kontrollitava juriidilise üksuse asjaomaste töötajatega, kogub kontrollirühm teavet kontrollitavate valdkondade kohta ning võrdleb dokumenteeritud menetlusi ja organisatsiooni struktuuri üksuses rakendatavate tavadega. Kontrollirühm võib küsitletutelt saadud teabe vaidlustada. Oluliste küsitluste juures viibib vähemalt kaks kontrollijat.
- **Läbiproovimine:** selle kontrollimeetodi eesmärk on tagada, et kontrollitava juriidilise üksuse väitel rakendatavat protsessi ka tööpoolest praktikas kasutatakse. See heidab ühtlasi valgust menetluste järjepidevusele, võimaldades kontrollirühmal leida neis esinevaid lünki või puudusi.
- **Valimi võtmine / juhtumipõhine läbivaatamine:** koostatakse valim (nt üksikud laenukohustused või muud äritehingud), et kinnitada hindamise tulemusi ja võimaldada kontrollijatel mõõta krediitiasutuse riskijuhtimise kvaliteeti. Peale selle on valimi võtmisel oluline roll probleemide ja/või riskide kindlakstegemisel ning see aitab hinnata nende raskusastet. Kasutada võib ekstrapoleerimismeetodeid, mida kontrollitavale juriidilisele üksusele selgitatakse.
- **Andmete kinnitamine:** kontrollitava juriidilise üksuse andmete terviklikkust, täpsust ja järjepidevust tuleb kontrollida ümberarvutuste või võrdlusanalüüsi abil või koguni küsides kirja teel kinnitust vastaspooltelt.
- **Mudeli katsetamine:** kontrollitaval juriidilisel üksusel palutakse katsetada mudelite toimimist ja väljundeid erinevatel hüpoteetilistel ja varasematel turutingimustel (nt stsenaariumianalüüs).

Uurimisetapi jooksul on kontrollirühmal võimalus korraldada kontrollitava juriidilise üksuse asjaomaste töötajatega vahekoosolekuid, et arutada enne lõpetamiselset koosolekut esialgseid fakte ja leide (vt alapunkt 3.3.1 „Vajadus saada teavet kontrolli tulemuste kohta“). Kontrollimeeskond võib selleks esitada kontrollitavale juriidilisele üksusele dokumentide kavandid.

2.2.3 Aruandlusetapp

Kontrollileiud sõnastatakse kontrolliaruandes või mudeli hindamise aruandes (mõlemale viitamisel kasutatakse terminit „aruanne”). Aruanne lähtub kontrolli käigus läbi viidud uurimiste järeldustest. See koosneb kokkuvõttest, leidude tabelist ning aruande põhitekstist. Aruannet võivad täiendada lisad.

Pärast aruande kavandi valmimist saadetakse see mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadi asjaomasele osakonnale (ja asjaomasele riiklikule pädevale asutusele järjepidevuse kontrollimiseks, sellega võib kaasneda arutelu missioonijuhiga). Missioonijuht koostab järjepidevuse kontrollist saadud tagasisidet arvesse võttes lõpliku aruande kavandi, mis esitatakse kontrollitavale juriidilisele üksusele. Krediidiasutuste jaoks, kes on taotlenud, et EKP pöörduks nende poole asjaomas riigikeeles, tõlgitakse aruande kavand valitud keelde. Kuna aruande kavand ei ole ametlik dokument, võivad need krediidiasutused protsessi kiirendamiseks sellest õigusest loobuda. See ei mõjuta tulevasi menetlusi.

Missioonijuht saadab kontrolliaruande kavandi koos tagasiside tüüpvormiga kontrollitavale juriidilisele üksusele. Aruande kavandile tuginedes korraldab missioonijuht lõpetamiseelse koosoleku ja kutsub sellel osalema kontrollitava juriidilise üksuse äritegevust tegelikult juhtivad isikud.

Lõpetamiseelse koosoleku eesmärk on arutada aruannet kontrollitava juriidilise üksusega. Koosolekut juhatab missioonijuht ning sellel kutsutakse osalema mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadi asjaomase osakonna, riiklike pädevate asutuste ja ühise järelevalverühma esindajad. Aruande kavand tuleks saata mõni päev enne koosolekut, et võimaldada kontrollitaval juriidilisel üksusel koosolekuks asjakohaselt valmistuda. Kui kontrollitav juriidiline üksus on osalevas liikmesriigis asuva emaettevõtja tütarettvõtja, võib aruande kavandi esitada ka emaettevõtjale. Kui kontrollid on läbi viidud krediidiasutuste grupis, mille emaettevõtja asub osalevas liikmesriigis, saadetakse aruande kavand emaettevõtjale.

Missioonijuht tutvustab lõpetamiseelsel koosolekul kontrolli tulemusi ja annab kontrollitavale juriidilisele üksusele võimaluse esitada kahe nädala jooksul alates kavandi kättesaamisest kirjalikku tagasisidet (vt alapunkt 3.3.1 „Võimalus esitada märkusi faktide ja leidude kohta”).

Kui lõpetamiseelne koosolek on toimunud ja kontrollitavale juriidilisele üksusele on antud võimalus esitada kavandi kohta märkusi, vormistab missioonijuht aruande lõpliku kavandi, tuginedes vajaduse korral saadud tagasisidele. Tagasiside vormi täiendatakse seejärel missioonijuhiga vastustega ja vorm lisatakse lõplikule aruandele, mille missioonijuht allkirjastab. Lõplik aruanne saadetakse kontrollitavale juriidilisele üksusele. Kui kontroll viidi läbi krediidiasutuste grupis, mille emaettevõtja asub osalevas liikmesriigis, või kui kontrollitav juriidiline üksus on osalevas liikmesriigis asuva emaettevõtja tütarettvõtja, saadetakse aruanne emaettevõtjale.

Kontrolli liigist olenevalt koostatakse aruande põhjal kas i) järeelmeetmeid käsitleva kirja kavand, milles on toodud nõutavad parandusmeetmed, mida kontrollitav

juuriidiline üksus peab võtma aruandes nimetatud puudujääkide kõrvaldamiseks, või ii) otsuse eelnõu, milles esitatakse krediitiasutuse taotluse tulemus (kui see on asjakohane). Joonisel 2 on esitatud aruandlusetapi sammud.

Joonis 2

Aruandlusetapi sammud

- 1) Kontrolliaruande / hindamisaruande koostamine
- 2) Järjepidevuse kontroll
- 3) Aruande kavandi saatmine kontrollitavale juriidilisele üksusele
- 4) Lõpetamiseelne koosolek
- 5) Tagasiside saamine kontrollitavalt juriidiliselt üksuselt ja aruande vastav läbivaatamine
- 6) Aruande vormistamine, allkirjastamine missioonijuhil poolt ja saatmine kontrollitavale juriidilisele üksusele
- 7) Järelemeetmeid käsitleva ja parandusmeetmeid sisaldava kirja kavandi või otsuse eelnõu koostamine
- 8) Järelemeetmeid käsitleva kirja kavandi / otsuse eelnõu saatmine kontrollitavale juriidilisele üksusele
- 9) Lõpetamiskoosolek (kui see on asjakohane)

2.3 Kontrolli tulemused

2.3.1 Nõutavate parandusmeetmete esitamine

Kontrolli viimases etapis saab EKP esitada kontrollitavale juriidilisele üksusele soovitusid või nõutavad järelevalvemeetmed, kasutades emba-kumba kahest eri liiki instrumendist.

Esimene instrument ehk järelevalvealaseid ootusi sisaldav kiri hõlmab tegutsemisjuhiseid. See ei ole õiguslikult siduv ega eelda järelevalvenõukogu otsust. Seetõttu ei järgita EKP otsuse vastuvõtmisega seotud ametlikku menetlust, sh õigust saada ära kuulatud.

Pärast konsulteerimist mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadi asjaomase osakonnaga saadab ühise järelevalverühma koordineerija kontrollitavale juriidilisele üksusele järelemeetmeid käsitleva kirja kavandi, mis sisaldab võimalikke soovitusi. Kohapealse kontrolli korral tehakse seda enne lõpetamiskoosolekut¹⁴. Ühise järelevalverühma koordineerija korraldataval ja juhatataval

¹⁴ Sisemudelitega seotud uurimiste protsess ei sisalda lõpetamiskoosolekut.

lõpetamiskoosolekul osalevad ka missioonijuht ning võimaluse korral mikrotasandi usaldatavusjärelvalve IV peadirektoraadi asjaomase osakonna esindajad. Koosoleku eesmärk on teavitada kontrollitavat juriidilist üksust kontrolli järeelmeetmetest. Pärast lõpetamiskoosolekut, mis märgib kontrolli aruandlusetapi ametlikku lõppu, saavad nii kontrollitud juriidiline üksus kui ka asjaomane riiklik pädev asutus (asjaomased riiklikud pädevad asutused) EKP-lt lõpliku dokumendi, milles kirjeldatakse järelvalvealaseid ootusi.

Teine instrument on kontrollitavale juriidilisele üksusele suunatud EKP järelvalveotsus, mis sisaldab õiguslikult siduvaid järelvalvemeetmeid (vt alapunkt 2.3.1 „Nõutavate parandusmeetmete esitamine”). Sellise otsuse vastuvõtmiseks kohaldatakse ühtse järelvalvemehhanismi määruse artikli 26 lõikes 8 sätestatud vastuväidete mitteesitamise menetlust ning järgitakse sama määruse artiklis 22 sätestatud ja ühtse järelvalvemehhanismi raammääruse artiklites 25–35 täpsustatud nõuetekohase menetluse põhimõtteid, sh mõjutatud osapoolle ärakuulamine.

Mikrotasandi usaldatavusjärelvalve IV peadirektoraadi asjaomane osakond koostab järelvalvenõukogule esitamiseks otsuse eelnõu ettepaneku. Aruandel ja järjepidevuse kontrolli tulemustel põhinev ettepanek saadetakse läbivaatamiseks ühisele järelvalverühmale. Seejärel esitatakse ettepanek järelvalvenõukogule ja pärast selle heakskiitmist saadetakse valminud otsuse eelnõu kontrollitavale juriidilisele üksusele. Ühtse järelvalvemehhanismi raammääruse artikli 31 kohaselt on viimasel õigus „olla ära kuulatud”. Ärakuulamisperioodi¹⁵ lõppedes hindab mikrotasandi usaldatavusjärelvalve IV peadirektoraadi asjaomane osakond kontrollitud juriidilise üksuse esitatud märkusi ja vaatab otsuse eelnõu läbi, kui see on asjakohane. Läbivaadatud otsuse eelnõu esitatakse seejärel uuesti järelvalvenõukogule ja pärast heakskiitmist võtab EKP nõukogu selle vastu, järgides vastuväidete mitteesitamise menetlust. EKP lõplik otsus saadetakse kontrollitavale juriidilisele üksusele ja see on kohe õiguslikult siduv.

Peale krediidasutuse heakskiitmistaotluse käsitlemise võib EKP järelvalveotsusega rakendada ka muid järelvalvevolitusi, eelkõige ühes järgmistest vormidest.

- (i) Tingimused: need (st eeltingimused) peatavad sisemudeli kasutamiseks, muutmiseks või pikendamiseks antud EKP loa õigusliku jõu, kuni kontrollitav juriidiline üksus on võtnud õigusnõudega vastavuse taastamiseks konkreetse parandusmeetme.
- (ii) Piirangud: need kitsendavad või muudavad mudeli kasutamist. Kitsendus võib näiteks keelata mudeli kasutamist teatavate portfelli suhtes, samal ajal kui muudatus võib näiteks ette näha mudeli teatavate parameetrite väärtuse või arvutatud omavahendite nõuete muutmise. Selliseid piiranguid tuleb kohaldada alates otsusega antud loa kehtima hakkamise kuupäevast, st tavaliselt kohe, kui otsuses ei ole sätestatud konkreetset kuupäeva, millest alates uut mudelit kasutatakse.

¹⁵ Ärakuulamisperiood on üldjuhul kaks nädalat. Kontrollitav juriidiline üksus võib taotleda selle pikendamist või saata oma märkused varem.

- (iii) Kohustused: need on parandusmeetmed, mida kontrollitav juriidiline üksus peab võtma õigusnõudele vastavuse taastamiseks, kuid mis ei lükka edasi ega piira sisemudeli kasutamist. Kohustustes nähakse ette ka nõutavate parandusmeetmete võtmise tähtaeg.
- (iv) Soovitused: need on parandusmeetmed, mida soovitatakse kontrollitavale juriidilisele üksusele. Erinevalt kohustustest ei ole need õiguslikult siduvad.

Tingimuse või piirangu rikkumisel või kui kohustuste täitmise kohta ei esitata kindlaksmääratud tähtjaks rahuldavaid tõendeid, võib EKP loa tingimused uuesti läbi vaadata, sealhulgas tunnistada otsuse kas tervikuna või osaliselt kehtetuks.

Sisemudelitega seotud uurimiste korral kasutatakse enamasti teist liiki instrumenti, kuid kohapealsete kontrollide korral esimest liiki instrumenti.

2.3.2 Järeelmeetmete etapp

Soovitused ja tegevuskava

Kontrolli järeelmeetmete etapi eest vastutavad ühised järelevalverühmad.

Nagu on kirjeldatud alapunktis 2.3.1 „Nõutavate parandusmeetmete esitamine”, saadab EKP kontrollitud juriidilise üksuse tegevjuhile lõpliku järeelmeetmeid käsitleva kirja / otsuse, milles kirjeldatakse nõutavaid toiminguid või järelevalvemeetmeid ning täpsustatakse nende tähtajad. Selle etapi eesmärk on tagada, et kontrollitud juriidiline üksus viib EKP poolt nõutavad toimingud ellu nõuetekohaselt ja õigel ajal.

Teises etapis peab kontrollitud juriidiline üksus saatma EKP määratud tähtjaks ametliku vastuse, mis sisaldab tegevuskava ja kirjeldab üksikasjalikult, kuidas kavatakse EKP nõutavad parandusmeetmed ellu viia. Vastuse sisu hindab ühise järelevalverühma koordineerija.

Kontrollitud juriidilise üksuse tegevuskava edasine jälgimine

Ühise järelevalverühma koordineerija jälgib parandusmeetmete rakendamist kontrollitud juriidilise üksuse poolt, kuni need on ellu viidud. Üksusel võidakse paluda esitada ühise järelevalverühma koordineerijale vahetähtaegadeks parandusmeetmetega seonduvat ajakohastatud teavet.

Tegevuskava tähtaja möödudes võib EKP otsustada:

- lõpetada edasine jälgimine,¹⁶ kui kontrollitud juriidilise üksuse teostatud toimingud on täielikult kooskõlas järelmeetmete nõudega, või
- nõuda tegevuskava kohandamiseks lisateavet.

Kui kontrollitud juriidiline üksus ei ole kokkulepitud tegevuskava piisavalt edukalt või õigeks ajaks rakendanud, on EKP-I õigus võtta järelevalvemeetmeid¹⁷.

¹⁶ Kokkulepe lõpetada edasine jälgimine võib sõltuda sellest, kas kontrollitud juriidiline üksus täidab otsusest tulenevaid kohustusi.

¹⁷ EKP on volitatud määrama distsiplinaarmedeete raames haldussanktsioone ja võtma meetmeid panganduskriiside vältimiseks ja lahendamiseks. Kõik otsused, mis järelevalvenõukogu sellega seoses võtab, peab EKP nõukogu heaks kiitma vastuväidete mitteeesitamise menetluse raames kooskõlas ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 26 lõikega 8 ja 22. jaanuari 2014. aasta otsuse EKP/2014/1 (millega muudetakse otsust EKP/2004/2, millega võetakse vastu Euroopa Keskpanga kodukord) artikliga 13g.

3 Kontrollide tegemisel kohaldatavad põhimõtted

3.1 Kontrollirühma järelevalve- ja kontrollivolitused

Üldine tegevus

Kontrolli nõuetekohane ja tõhus läbiviimine peaks olema kontrollijate ja kontrollitava juriidilise üksuse ühine eesmärk. Kontrollitava juriidilise üksuse sisereegleid ja -põhimõtteid ei tohi selle eesmärgi saavutamise takistamiseks väärkasutada.

Tööruumidele juurdepääsu õigus

Kontrollirühmal on uurimiste läbiviimiseks õigus saada juurdepääs kontrollitava juriidilise üksuse tööruumidele¹⁸.

See, mil määral valdused on kaitstud, sõltub asjaomase riigi õigusest. EKP peab järgima riigisiseseid õigusakte, mille alusel on kontrollideks vaja õigusasutuse eelnevat luba kooskõlas ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikliga 13.

Õigus nõuda teavet või dokumente

Kontrollirühmal on kontrolli ulatuse piires õigus kontrollida kõiki isikuid, kellele viidatakse ühtse järelevalvemehhanismi määruse¹⁹ artikli 10 lõikes 1 ning kes on asutatud või kelle asukoht on osalevas liikmesriigis. Seega on kontrollirühmal õigus²⁰:

- nõuda kontrollitavalt juriidiliselt üksuselt teavet, selgitusi ja põhjendusi;
- nõuda, et talle esitataks kõik kontrollitava juriidilise üksuse tegevuse ja operatsioonidega seotud mis tahes vormis dokumendid (raamatupidamis- ja muud dokumendid, registrid, lepingud, deklaratsioonid, ametlikud aruanded, arvepidamisdokumendid ja meetodikadokumendid) ja ta saaks neid kontrollida;
- teha dokumentidest koopiaid või väljavõtteid, kui dokumente ei esitata elektrooniliselt;

¹⁸ Ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 12 lõige 2 ja ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artikli 143 lõige 3.

¹⁹ Osalevates liikmesriikides asutatud krediidasutused, finantsvaldusettevõtjad, segafinantsvaldusettevõtjad ja segavaldusettevõtjad, samuti nendesse üksustesse kuuluvad isikud ja kolmandad isikud, kellele üksused on oma ülesanded või tegevused üle andnud.

²⁰ Kooskõlas ühtse järelevalvemehhanismi määruse artiklitega 10 ja 11 ning ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artikliga 139.

- teha kontrole, omades (ainult lugemisõigusega) juurdepääsu kõigile asjakohastele IT-süsteemidele, andmebaasidele, IT-vahenditele, elektroonilistele failidele ja andmetele, mida kontrollitav juriidiline üksus kasutab.

Õigus isikuid küsitleda

Kontrollirühmal on õigus küsitleda kõiki ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 10 lõikes 1 nimetatud isikuid (olenemata nende ametiastmest), kellelt ta võib saada kontrollimiseks vajalikku teavet ja dokumente. Seoses sellega võib kontrollirühm nõuda kontrollitava juriidilise üksuse kvalifitseeritud töötajatelt koostööd vastavalt sellele, mis laadi teavet vajatakse²¹.

Teabevahetus vannutatud audiitoritega

Vastavalt kapitalinõuete direktiivi artikli 56 punktile f ja määruse (EL) nr 537/2014 (mis käsitleb **avaliku huvi üksuste** kohustusliku auditi erinõudeid)²² artikli 12 lõikele 2 võib missioonijuht kogu teabe ja/või asjakohaste seisukohtade saamiseks kontrolli ulatuse piires võtta ühendust kontrollitava juriidilise üksuse vannutatud audiitoritega.

Õigus küsida takistuste korral abi riiklikelt pädevatelt asutustelt

Kui mõni isik ei nõustu kontrolli läbiviimisega, peab asjaomane riiklik pädev asutus ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 12 lõike 5 kohaselt osutama missioonijuhile vajalikku abi vastavalt riigi õigusaktidele.

3.2 Kontrollirühma tegevus

Kontrollirühm peab tegutsema eetilisel ja professionaalselt kooskõlas kohaldatavate seaduste, määruste ning ametialase korraga. Kontrollirühm peab arvestama kontrollitava üksuse tegevuspiiranguid ulatuses, mis ei kahjusta uurimisprotsessi.

Ametisaladus

Ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikkel 27 määratleb EKP ametisaladuse nõuded ühtse järelevalvemehhanismi kontekstis. See sätestab järgmist:
„Järelevalvenõukogu liikmete ning järelevalveülesandeid täitvate EKP töötajate ja

²¹ Kooskõlas ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikliga 11.

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 537/2014, 16. aprill 2014, mis käsitleb avaliku huvi üksuste kohustusliku auditi erinõudeid (ELT L 158, 27.5.2014, lk 77).

osalevate liikmesriikide lähetatud töötajate suhtes kohaldatakse Euroopa Keskpankade Süsteemi ja EKP põhikirja artiklis 37 ja asjakohastes liidu õigusaktides sätestatud ametisaladuse hoidmise nõudeid isegi pärast nende ametikohustuste lõppemist.”

Peale selle kohaldatakse kapitalinõuete direktiivi artiklis 53 määratletud ametisaladuse hoidmise kohustust kõikide isikute suhtes, kes töötavad või on töötanud pädevate asutuste heaks, ning pädevate asutuste nimel tegutsevate audiitorite ja ekspertide suhtes. Ametisaladusega kaasneb üldine kohustus mitte avalikustada ametiülesannete täitmise käigus saadud teavet, välja arvatud seaduses sätestatud juhtudel.

Ametisaladuseks loetakse fakte, toiminguid ja mitteavalikku teavet, mis saavad kontrollirühma liikmetele teatavaks kontrolli teostamise käigus. See hõlmab kontrolli käigus saadud konfidentsiaalset teavet.

Sõltumatus ja objektiivsus

EKP peab kontrollide läbiviimiseks ressursse andvate riiklike pädevate asutuste abiga tagama, et kontrollirühma liikmed väldivad mis tahes huvide konflikti.

EKP 12. märtsi 2015. aasta suunise²³ artikli 10 lõikes 3 sätestatakse kontrolli käigus järgitavad reeglid seoses eeliste saamise keeluga: „*Erandina lõikest 2 ei tehta erandeid eeliste osas, mida pakuvad EKP-le või riiklikele pädevatele asutustele krediidi-asutused kohapealse kontrolli ajal või auditi läbiviimisel, v.a tähtsusetu väärtusega võõrustamine töökoosolekute ajal.*”

Kontrollirühm peab uurimistega seoses hoiduma nõuannete andmisest ja isiklike arvamuste avaldamisest.

Kontrollitava juriidilise üksuse sise-eeskirjade järgimine

Kontrollirühm peab järgima kontrollitava juriidilise üksuse sise-eeskirju, mis reguleerivad andmekaitset, infosüsteeme ja juurdepääsu tööruumidele, vastavalt kontrollitava juriidilise üksuse antavale sellekohasele teabele ja kontrollivajadustele vastavas ulatuses. Kontrollirühm peab hoiduma kontrolli teostamise eesmärgil kättesaadavate seadmete või juurdepääsude volitusteta kasutamisest. Rühmal peab olema võimalus ligi pääseda asjakohastele infosüsteemidele ja andmebaasidele kirjutuskaitstud vaates, kuid tal pole õigust nõuda ega saada juurdepääsuõigusi, mis võimaldavad muudatuste tegemist dokumentidesse või siseteabesse.

²³ Euroopa Keskpanga suunis (EL) 2015/856, 12. märts 2015, millega kehtestatakse ühtse järelevalvemehhanismi eetikaraamistiku põhimõtted (EKP/2015/12), ELT L 135, 2.6.2015, lk 29.

3.3 Kontrollitavate juriidiliste üksuste õigused ja järelevalveametnike ootused

3.3.1 Kontrollitavate juriidiliste üksuste õigused

Õigus olla teavitatud kontrolli alustamisest

Nagu on ette nähtud ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artikli 145 lõikes 1, teavitab EKP kontrollitavat juriidilist üksust oma otsusest kontrolli teostada vähemalt viis tööpäeva enne kontrolli algust. Sama määruse artikli 145 lõikes 2 täpsustatakse siiski, et kui see on tingitud „*kontrollide nõuetekohase läbiviimise ja tõhususe vajadusest*”, võib EKP viia kontrolli läbi kontrollitavat juriidilist üksust eelnevalt teavitamata.

Võimalus esitada märkusi faktide ja leidude kohta

Pärast kontrolli lõpulejõudmist koostatakse aruanne, mis valmib mitmes etapis. Aruande kavand sisaldab fakte ja leide, mida missioonijuht arutab kontrollitava üksusega lõpetamiseelisel koosolekul. Kontrollitavale juriidilisele üksusele antakse aruande kavandi sisu kohta kirjalike märkuste esitamiseks aega kaks nädalat. Märkused peaksid käsitlema eelkõige kokkuvõtet ja peamisi leide ning need tuleks esitada tagasiside vormil, mis edastatakse kontrollitavale juriidilisele üksusele koos aruande kavandiga: esimeses veerus tsiteeritakse neid aruande kavandi osasid, mille kohta üksus soovib teha märkusi, teises veerus esitab üksus oma märkused ning kolmandat veergu kasutab missioonijuht saadud märkustele vastamiseks.

Lõpetamiseelse koosoleku järel vormistab missioonijuht aruande kavandi, võttes vajaduse korral arvesse kontrollitavalt juriidiliselt üksuselt saadud tagasisidet.

Vajadus saada teavet kontrolli tulemuste kohta

Kontrollitava juriidilise üksuse kõrgem juhtkond võib kontrolli ajal pöörduda missioonijuhi poole sooviga korraldada üks või mitu vahekoosolekut, et käsitleda kontrolli edenemist või kontrolliga seotud teemasid. Nendel koosolekutel saab kontrollitav juriidiline üksus vajaliku teabe esiletoomiseks esitada kontrollitoimingutega seotud tähelepanekuid. Enne koosolekut tuleb kontrollitaval juriidilisel üksusel esitada aruteluteemad ning koosoleku põhjendus ja eesmärgid.

Kontrolli tulemused esitatakse kontrollitavale juriidilisele üksusele lõpliku aruande vormis, millele kirjutab alla missioonijuht ja mille EKP saadab kontrollitavale juriidilisele üksusele (või tema emaaettevõtjale, vt alapunkt 2.2.3 „Aruandlusetapp”). Seejärel saadetakse kontrollitavale juriidilisele üksusele järelmeetmeid käsitleva kirja kavand või otsuse eelnõu, milles esitatakse soovitusel, mille krediitiasutus peab

täide viima, või täpsustatakse rakendatavaid järelevalvemeetmeid. Kontrollitav juriidiline üksus saab järelmeetmeid sisaldava kirja kavandit arutada lõpetamiskoosolekul, mida juhatab järelevalverühma koordineerija ja millel osaleb missioonijuht. Kui tehakse järelevalveotsus, millega kaasneb hiljem ametlik ärakuulamisperiood, siis lõpetamiskoosolekut tavaliselt ei korraldata.

3.3.2 Järelevalvealased ootused seoses kontrollitavate juriidiliste üksustega

Professionaalsed töötingimused

Kontrollitavad juriidilised üksused peavad tegema vajalikud ettevalmistused, et kontrollirühm saaks täielikult kasutada oma uurimisvolitusi, nagu on sätestatud ühtse järelevalvemehhanismi määruse III peatüki 1. jaos. Eelkõige tuleb neil anda kontrollirühma liikmetele juurdepääs kõikidele kontrolli teostamiseks vajalikele dokumentidele ning kõikidele kvalifitseeritud töötajatele, kes võimaldaks juurdepääsu vajalikule teabele.

Kontrollitava juriidilise üksuse kõrgem juhtkond ja töötajad peaksid püüdma tagada professionaalse ja viisaka suhtumise kontrollirühma liikmetesse kogu kontrolli vältel.

Kontrolli käigus vahetatavate dokumentide konfidentsiaalsus

Kontrollitavatelt juriidilistelt üksustelt oodatakse kontrollitoimingute ja järelmeetmete raames EKP või riiklike pädevate asutuste esitatud dokumentide käsitlemist konfidentsiaalsena. Samuti vastutab missioonijuht kontrollitava juriidilise üksuse esitatud dokumentide konfidentsiaalsena hoidmise eest.

Suhtlemine kontrolli käigus

Kontrollitav juriidiline üksus peab teavitama missioonijuhti käesoleva juhendi nõuete täitmisel esinevatest probleemidest, eriti juhul, kui need võivad mõjutada kontrollirühma töökava või kontrolli kestust. Missioonijuht peaks andma sellistest probleemidest ning nende võimalikust mõjust missiooni kestusele ja väljunditele aru EKP-le ja asjaomasele riiklikule pädevale asutusele.

3.3.3 Kontrollitava juriidilise üksuse esindajatelt kontrolli käigus oodatav koostöö

Kontrolli läbiviimiseks lepivad kontrollitav juriidiline üksus ja missioonijuht kontrolli alustamise ajal kokku praktilistes küsimustes, mis puudutavad näiteks juurdepääsu tööruumidele, teabenõudeid või koosolekuid.

Töötingimused

Kontrollitav juriidiline üksus peaks tagama kontrollirühmale vajalikud töötingimused sobivas lukustatavas ruumis kontrollitava piirkonna lähedal, sealhulgas (kuid mitte ainult) turvalise kontoriala, personaalsed töökohad, internetijuurdepääsu, telefoniside jne.

Kontrollirühm võib koosolekute korraldamise ja nõutavate dokumentide esitamise hõlbustamiseks nõuda ühe või mitme e-kirjakasti avamist üksuse aadressil. Kontrolli lõpetamisel võib kontrollirühm paluda kontrollitaval juriidilisel üksusel esitada koopia nende e-kirjakastide sisust.

Nõutava teabe esitamine

Kontrollirühma nõutavad dokumendid tuleb esitada elektroonilisel kujul, kuid kontrollirühma nõudmisel ka paber kandjal.

Kontrollirühmale võib kontrollitava juriidilise üksuse infosüsteemis dokumentide ülelaadimiseks luua kontrollirühma juurdepääsuõigusega ja vajalike alajaotustega kausta või teise võimalusena andmevahetuseks mõeldud turvalise jagatud ketta, kui see on vajalik.

Kontrollitava juriidilise üksuse töötajate kättesaadavus

Kontrollitava juriidilise üksuse kõrgemalt juhtkonnalt ja töötajatelt oodatakse õigeaegset ja põhjendamatute viivitusteta reageerimist kontrollirühma küsimustele ja teabenõuetele. Nad peaksid tegema koostööd heas usus ning vastama küsimustele ja teabenõuetele kiirelt ja pädevalt.

Teabenõuete vastuseid tuleb hoolikalt kaaluda ja need tuleb esitada kokkulepitud aja jooksul. Asjaomased isikud peaksid andma kontrollirühma liikmetele olulist asjakohast teavet, isegi kui seda neilt sõnaselgelt ei küsita.

Kui nõutavad dokumendid ja toimikud on kohe kättesaadavad, peaks kontrollitav juriidiline üksus esitama need esimesel võimalusel. Vastasel juhul tuleb need esitada mõistliku aja jooksul vastavalt missioonijuhi nõudmistele. Missioonijuht peaks kaaluma kontrolli tegemise ajalisi piiranguid kontrollitava juriidilise üksuse seisukohast ja teabenõuded vastavalt prioriseerima.

Koosolekute korraldamine

Kontrollitavad juriidilised üksused peaksid kaasa aitama koosolekute korraldamisele isikutega, kellega kontrollirühm soovib kohtuda. Nendeks võivad olla asutusesisesed või -välised eri taseme sidusrühmad, eelkõige konsultandid või teenuseosutajad. Kontrollitav juriidiline üksus peaks tagama, et kõik kontrollirühma nõutud küsitlused toimuksid võimalikult kiiresti.

Kontrollitava juriidilise üksuse kõrgetasemeline esindamine

Eeldatakse, et uurimiste alustamisel toimuvatel kohtumistel ja kontrollitava juriidilise üksuse strateegiat või tegevuspoliitikat käsitlevatel koosolekutel on kohal kontrollitava juriidilise üksuse tegevjuht või juhatuse liikmed või nad on esindatud piisavalt kõrgel tasemel. Nende kohalolekut eeldatakse eriti avakoosolekul, aga ka koosolekutel, kus esitatakse kontrollirühma leiud ja järelevalverühma koordineerija soovitatud parandusmeetmed, st lõpetamiseelset ja lõpetamiskoosolekul.

Kontaktisiku määramine

Missioonijuht võib nõuda kontrollitavalt juriidiliselt üksuselt piisavalt kõrgetasemelise kontaktisiku nimetamist, kes tagaks, et kontrollirühma taotlusi käsitletakse korrektselt ja õigel ajal ning kontrollirühm saab vahetult kohtuda õigete inimestega. Kontaktisik võib soodustada teabevahetust kontrollirühma ja kontrollitava juriidilise üksuse vahel.

Sellisel juhul peaks kontrollitav juriidiline üksus määrama kontaktisikuks isiku, kes on kontrollirühmaga suhtlemiseks vajalikult kõrgel ametikohal. Isiku ametikoht peaks võimaldama tal korraldada küsitlusi ning esitada teabenõudeid ning jälgida nende vastamist. Selleks et vältida viivitusi või takistusi kontrolli teostamisel, vastutab kontrollitav juriidiline üksus selle eest, et määratud isik või tema asendaja oleks alati vajadusel kättesaadav.

Samas peavad kontrollirühma liikmed saama kohtuda kontrollitava juriidilise üksuse töötajatega ka otse ja pidada koosolekuid ilma kontaktisiku juuresolekuta, kui missioonijuht peab seda vajalikuks.

3.4 Kontrollimisel kasutatav keel

Ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artikkel 24 sätestab, et järelevalvealused üksused ja muud EKP järelevalvemenetluse subjektiks olevad juriidilised või füüsilised isikud võivad kokku leppida Euroopa Liidu ühe ametliku keele kasutamises kirjalikus suhtluses, sealhulgas EKP järelevalveotsuseid puudutavates küsimustes. Kui järelevalve alla kuuluv grupp otsustab, et kogu grupp suhtleb EKPga ühes ametlikus keeles, peab ta täpsustama selle keele ühise järelevalverühma koordineerijale saadetavas kirjas.

Kontrolliaruande keel

Euroopa pangandusjärelevalve töökeel on inglise keel. Seega tuleb kontrolli lõpetamisel koostatav kontrolliaruanne esitada EKP-le ja kontrollitavale juriidilisele üksusele inglise keeles. Kui kontrollitav juriidiline üksus on EKPga kokku leppinud mõne teise Euroopa Liidu ametliku keele kasutamises kooskõlas ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artikli 24 lõikega 2, esitab EKP aruande ka üksuse valitud keeleversioonis. Kontrollitavatelt juriidilistelt üksustelt küsitakse

sõnaselgelt, kas nad nõustuvad töö tõhususe nimel kasutama kontrollirühma ja ühise järelevalverühmaga suhtlemisel inglise keelt.